Підміна понять в українському інформпросторі

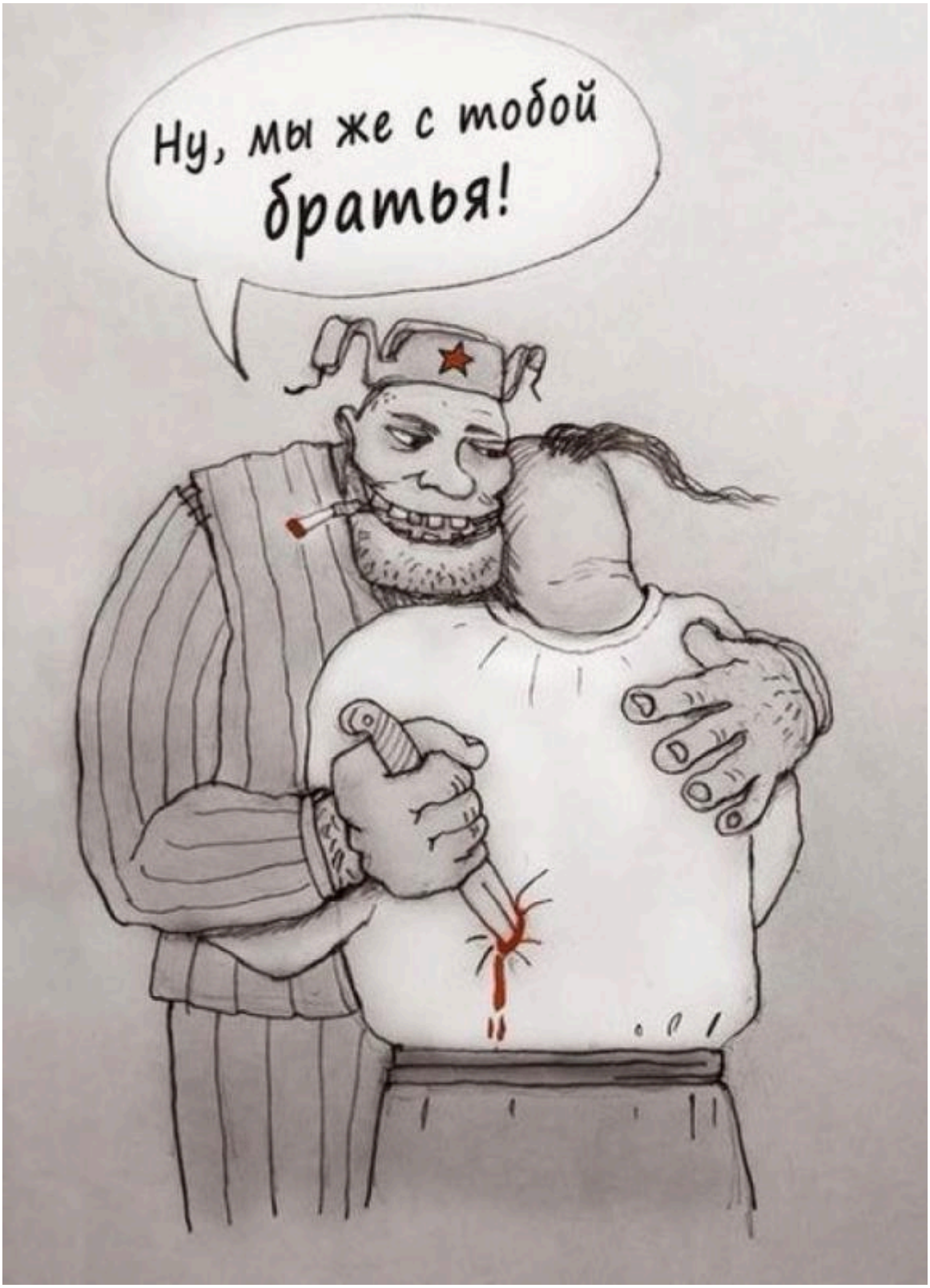

Сьогодні тут мав бути тест із цікавими питаннями, але є тема для розмови.

Існує така маніпулятивна технологія «підміна понять» – коли одне називають іншим, а потім цей вислів/спосіб мислення вкорінюється і починає функціонувати у суспільстві.

Наприклад, кілька місяців тому русвесна, а також десятки українських та російських медіа поширили «новину», що у Білорусі заборонили використання символіки ОУН УПА, батальйону «Азов», а також згадки Бандери та Шухевича. Насправді, тоді Лукашенко підписав зміни до кримінального кодексу, які стосувалися реабілітації нацизму. Українські ЗМІ, не перевіривши інформацію, поширили фейкову аналогію «Бандера – нацизм», яку запустили –м–о–с–к–а–л–ь–с–ь–к–і– російські сміттярки. Російська пропаганда давно вкорінює міф про нацизм та фашизм на території України. http://bit.ly/2ugJ5lG

Інший приклад «підміни понять» – це «так звані ЛНР і ДНР» (або ще гірше «ЛНР і ДНР») замість окупованих територій Луганської та Донецької областей.

Дуже добре підміну понять ілюструють експерименти Соломона Аша та схожі до них (рекомендуємо подивитися документальний фільм Ілларіона Павлюка «Зомбі»). Наприклад, експеримент «обидві білі». Уявіть: на столі стоїть дві пірамідки: чорна та біла. В експерименті беруть участь 8 людей: 7 підставних і один справжній учасник. Шестеро підставних учасників за домовленістю з експериментатором стверджують, що обидві пірамідки білого кольору. Один підставникй учасник під час експерименту каже, що пірамідки різного кольору. Як же відповість справжній учасник експерименту? Переважна більшість справжніх учасників підпадали під вплив групи підставних і казали, що обидві пірамідки білі. Власне, це приклад не лише того, як на нас впливає оточення, а й того, як ми можемо чорне називати білим і навпаки.

До чого ми це все ведемо?

Зараз дуже поширене поняття «мови ворожнечі».

Йдеться про те, що не варто вживати слів та висловів, які

поширюють, розпалюють, підтримують або виправдовують расову ненависть, ксенофобію, антисемітизм, нетерпимість у формі агресивного націоналізму та етноцентризму, дискримінації меншин і ворожого ставлення до них.

І це правильно. Ми завжди стараємося максимально збалансовано писати на чутливі теми. Але деколи «мову ворожнечі» застосовують для підміни понять. Як у випадку із тим, що залякують Бандерою, бандерівцями, фашистами на території України. Тобто, навіть в одному реченні вживання цих слів створює відповідну аналогію.

Соціальні мережі намагаються боротися із мовою ворожнечі, але це не завжди вдається. Наприклад, фейсбук банить або видаляє пости із словом «мос**лі» і в той же час зберігає пости Шарія, де він закликає до насильства на вулицях. Детальніше про це читайте у пості Уляна Супрун http://bit.ly/2FgheUL

Тому щоразу, коли йдеться про мову ворожнечі, потрібно пам’ятати, що Росія окупувала частину території України, в Російській Федерації досі знаходяться щонайменше 87 українських в’язнів. Ми переконані, що в країні, де 5 років йдуть бойові дії, не можна толерувати ворога і важливо називати речі своїми іменами. Бо «десь посередині» ми точно не зійдемося. Мова має значення. Вислови мають значення. І те, як ми ідентифікуємо себе і ворога – важлива складова перемоги над окупантом.

Хочемо зрозуміти, як наші читачі ставлять до підміни понять і важливості називати речі своїми іменами. Де межа між толерантністю та ідентифікацією ворога?